

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku D. W.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 czerwca 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 30 sierpnia 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2. nie obciąża wnioskodawcy kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze szczególnym, co potwierdza przepis art. 398¹ § 1 i § 2 k.p.c. oraz reprezentatywne piśmiennictwo. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przytoczone przesłanki ustawowe stanowią, więc obligatoryjny i nieodzowny element oceny w tym stadium postępowania kasacyjnego. Badanie ich

na podstawie i w zakresie, przedstawionego w skardze kasacyjnej, uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania doprowadziło Sąd Najwyższy do konkluzji, że w sprawie nie wystąpiła żadna z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Skarżący powołuje się na przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, jednakże takiego zagadnienia prawidłowo nie formułuje. Należy przypomnieć, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Także przesłanka potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów nie została należycie uzasadniona. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) zachodzi wtedy, kiedy jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Wskazać w tym miejscu należy, że Trybunał Konstytucyjny zajmował się kwestią zgodności z Konstytucją art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i w wyroku z dnia 18 lipca 2006 r., P 6/05 (OTK ZU 2006 nr 7A, poz. 81) orzekł, że art. 5a ust. 1 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników są zgodne z art. 2 Konstytucji RP oraz nie są niezgodne z art. 7 Konstytucji. Z kolei w wyroku z dnia 13 marca 2006 r., P 8/05 (OTK-A 2006 nr 3, poz. 28) Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się na temat art. 5 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r., nr 91, poz. 873) i wyraził pogląd o ich zgodności z Konstytucją RP. Niezgodność z Konstytucją stwierdzono jedynie w wąskim zakresie wobec art. 5 ust. 2 ustawy z 2 kwietnia 2004 r. tj. w jakim wyłączał z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników, z końcem trzeciego kwartału 2004 r. rolnika lub domownika prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą ze względu na formę opodatkowania. Wynika z tego, że przepisy, które zapoczątkowały zmiany mające na celu ograniczenie kręgu osób uprawnionych do ubezpieczenia społecznego rolników uznane zostały w przeważającej mierze za konstytucyjne, pomimo ich rygoryzmu, na który wskazuje skarżący. Natomiast kwestią ewentualnego naruszenia art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników Sąd Najwyższy zajmował się już w wyroku z dnia 27 września 2006 r. sygn. akt I UK 75/06 stwierdzając, że zadania w zakresie informowania ubezpieczonych i świadczeniobiorców o prawach i obowiązkach wynikających z ustawy, traktuje się jako element związany - poprzez art. 9 k.p.a. - z postępowaniem, które w rozpatrywanej sprawie poprzedzało wniesienie sprawy

(odwołania) do sądu. Zadania w zakresie informowania nie mają natomiast zastosowania, gdy idzie o konsekwencję przepisu prawa materialnego wynikającą z mocy prawa, która nie była zależna od tego, czy ubezpieczony został o niej indywidualnie poinformowany. Nadto organ rentowy dwukrotnie informował wszystkich rolników - płatników składek o zmianach wprowadzonych od dnia 2 maja 2004 r. kierując do nich ulotki informacyjne. Ponadto w rozpoznawanej sprawie, gdy to sam skarżący zaniechał poinformowania organu rentowego o kontynuowaniu (po okresie zawieszenia) działalności gospodarczej, trudno mówić o obowiązku po stronie organu rentowego informowania o ewentualnych konsekwencjach zaniechań ubezpieczonego w konkretnym stanie faktycznym. W niniejszej sprawie o prowadzeniu działalności gospodarczej przez ubezpieczonego organ rentowy dowiedział się bowiem w 2009r. w wyniku działań własnych, a nie od samego ubezpieczonego.

Nadto zastosowanie wykładni proponowanej przez skarżącego zakładającej pierwszeństwo art. 3a ust. 1 i ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przed art. 5a pierwotnie ust. 7, a obecnie ust. 6 tej ustawy pozbawiłoby całkowicie racji bytu ten drugi przepis. Art. 5a stanowi *lex specialis* w stosunku do ogólnych uregulowań ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników m.in. zawartych w art. 3a ust. 1 i ust. 3a ustawy.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.